

OD REDAKCJI

Większa część tego zeszytu „Terminus” jest kontynuacją zeszytu 1 (42) 2017 i poświęcona została *Atlasowi Księstwa Połockiego* Stanisława Pacholowieckiego z 1580 roku oraz związkom literatury i kartografii renesansowej. W pozostałej części zostały poruszone kwestie sztuki wojennej, literatury i kartografii drugiej połowy XVI i początku XVII wieku.

Pierwszy artykuł, autorstwa Jakuba Niedźwiedzia, dotyczy okoliczności wydania *Atlasu*. Autor prześledził kolejne etapy produkcji tego tekstu: od momentu wyboru materiałów przez ich wstępne przygotowanie, transport do Rzymu po publikację i dystrybucję. *Atlas* został omówiony jako element bezprecedensowej w renesansowej kulturze polskiej akcji propagandowej. Autor wysuwa hipotezę, że *Atlas* stanowił ilustrację do oficjalnej relacji z wojny, *Edictum regium de supplicationibus* (1579).

Trzy kolejne artykuły, napisane przez Karola Łopateckiego, są pionierskimi opracowaniami poświęconymi wczesnej polsko-litewskiej kartografii wojskowej (do lat 80. XVI w.). Autor przedstawia przykłady użycia kartografii w działaniach strategicznych, operacyjnych i taktycznych. Przebadał w tym celu wiele nieznanych źródeł. Umieszcza mapy wojskowe w szerokim kontekście ówczesnej literatury, a także kartografii z południa i zachodu Europy. Trzy opracowania Karola Łopateckiego charakteryzują się ponadto nowym podejściem metodologicznym (włączenie elementów kartografii krytycznej). Autor dowodzi między innymi, że pierwsza mapa Polski, autorstwa Bernarda Wapowskiego (1526), oraz mapy Macieja Strubicza służyły pierwotnie celom wojskowym.

W ostatnim artykule Dariusz Kupisz zajął się wieloma tekstami literackimi z lat 1580–1630, w których mowa jest o potrzebie reformy polskiej armii. Temat ten był szczególnie ważny w kontekście wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w tym okresie. Autor przedstawia stanowiska poszczególnych pisarzy, którzy zastanawiali się nad organizacją wojska oraz sposobami jego finansowania.

W zeszycie znajduje się również tekst Radosława Grześkowiaka recenzujący książkę Justyny Kiliańczyk-Zięby poświęconą sygnetom drukarskim w Rzeczypospolitej.

Zapraszam do lektury!

Jakub Niedźwiedź